

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**"ЗЕМЛЕУСТРІЙ І ТОПОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ"**

8-10 березня 2023 р.

м. Київ, Україна

УДК 332.3:528.93:355.01

ББК 65.32-5

Друкується за рішенням Вченої ради факультету землепорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України, протокол № 8 від 16 березня 2023 року

Рецензенти:

Дорош О.С. - доктор економічних наук, професор;

Кошель А.О. - доктор економічних наук, доцент;

Новаковська І.О. - доктор економічних наук, доцент.

Землеустрій і топографічна діяльність в умовах війни та післявоєнного відновлення. Збірка наукових праць Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції (м. Київ., 8-10 березня 2023 р.) / За загальною науковою редакцією проф. Ковальчука І.П. К.: Вид. центр НУБІП, 2023. 134 с.

У збірці наукових праць висвітлені результати досліджень, присвячених питанням ролі землепорядкування і топографо-геодезичних вишукувань у вирішенні завдань відбудови уражених і зруйнованих російськими агресорами в період неоголошеної України війни поселень, об'єктів інфраструктури, сільськогосподарських і лісогосподарських угідь, гідротехнічних і промислових споруд, природозаповідних та інших об'єктів.

Для фахівців у сфері геодезії та землеустрою, екологів, географів, працівників аграрного сектору, природоохоронних установ, органів місцевого самоврядування.

За зміст публікацій, достовірність викладених наукових фактів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-617-8351-07-6

Відповідальний за макетування і друк: **доц. Бутенко Є.В.**

©Колектив авторів

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2023

УДК 332.36:622.10/.06

**ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ У ГІРНИЧОДОБУВНІЙ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Бережна К.О., аспірантка, спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Науковий керівник – **Гуцько Л.А.**, кандидат економічних наук, доцент
кафедри землепорядного проектування

Охорона навколишнього природного середовища та раціональне використання всіх природних ресурсів – один з викликів, який постає як перед Україною, так і перед усім світом. Антропогенне порушення ґрунтів призводять до негативних наслідків та загроз для природного середовища.

Найбільш суттєвих та важко відновлюваних змін природним ландшафтам завдає гірничо-промисловість, особливо відкритий спосіб розробки родовищ корисних копалин, при якому знищуються фітофітоценотичні, зооценотичні, ґрунтові, літологічні, геоморфологічні і гідрокліматичні системи. Порушуються всі види матеріально-енергетичного обміну – мінерального, водного, повітряного та біогенного. Негативного впливу зазнають і прилеглі до розроблень землі, адже баланс ґрунтових вод може порушуватися на площах, які у 25 разів перевищують площу самого кар'єра [1].

Внаслідок інтенсивної діяльності гірничодобувних компаній збільшується негативний вплив на довкілля. Видобуток руд і мінералів з надр за останні 100 років збільшився у 27 разів [2] і межі ефективного видобутку багатьох ресурсів практично досягнуто. Порушення навколишнього природного середовища проявляється у наступному: забруднення атмосфери; підтоплення територій та забруднення поверхневих водойм; використання значної площі земель для складування гірських порід і відходів виробництва, а ставків – для кар'єрних вод; просідання ґрунтів. Крім того, відбувається накопичення промислових відходів.

Кар'єри, відвали та інші елементи промислового ландшафту призводять до істотних змін гідрологічного режиму територій, до процесів водної та вітрової ерозії, викликають деградацію зростаючих поблизу кар'єрів лісів, зниження врожайності сільськогосподарських угідь та створюють несприятливі умови для проживання людей поблизу гірничих підприємств.

У зв'язку з цим зростає роль і значення рекультивації порушених земель як основного засобу зі зниження шкідливого впливу гірничих робіт на екологічну ситуацію в регіонах відкритих гірничих робіт. Рекультивовані землі та прилегла до них територія після завершення всього комплексу робіт повинні являти собою оптимально організований та екологічно збалансований стійкий ландшафт. Після належним чином проведеної рекультивації виникає можливість повторного використання порушеної земельної ділянки для інших потреб.

На сьогоднішній день майже відсутні пропозиції щодо реновації та забудови кар'єрів, а існуюча практика передбачає їх механічну рекультивацію. Забудова відпрацьованих кар'єрів дозволить розглядати промисловий регіон як перспективний полігон для архітектурно-планувальної організації громадських будинків і споруд.

Непроведення рекультивації порушених земель – це невиконання комплексу організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель відповідно до затвердженої документації із землеустрою [2].

Статтею 211 Земельного кодексу України передбачається відповідальність за порушення земельного законодавства, зокрема, непроведення рекультивації порушених земель [3]. За невиконання рекультиваційних робіт, самовільне відхилення від проектів землеустрою винні особи притягуються до адміністративної відповідальності, передбаченої чинним законодавством.

Таким чином, для забезпечення раціонального використання земельних ресурсів та забезпечення належного дотримання вимог законодавства в частині охорони земель, необхідно посилити державний нагляд за використанням земель промисловості та підвищити рівень відповідальності за невиконання робіт з рекультивації порушених земель.

Крім того, варто запроваджувати дієвіші схеми заходів щодо відновлення порушених земель, зокрема, страхування.

Список використаних джерел:

1. Руденко М.А. Архітектурно-планувальна організація громадських будинків і споруд на території рекультивованих карерів (на прикладі Кривбасу). Дисертація. Полтава, 2017.

2. Яковенко Я. Еколого-економічні засади управління природокористуванням гірничодобувних підприємств. Техногенно-екологічна безпека України: стан та перспективи розвитку: матеріали X Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. Ірпінь, 20-29 жовтня 2020 р. Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2020. С. 125-128

3. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III *Відомості Верховної Ради України*, 2002, № 3-4, ст. 27.